10/05/2020

Δεν θα ανοίξει τις πόρτες της η Παναγία Σουμελά

/ Επικαιρότητα

Δεν ανοίγει η ιστορική μονής της Παναγίας Σουμελά φέτος

Η μονή της Παναγίας Σουμελά επρόκειτο να ανοίξει φέτος το Μάιο μετά από 4 χρόνια εργασιών αναστήλωσης. Μάλιστα είχε καθορισθεί η ημερομηνία για το τέλος Μαϊου.

Όμως αναβλήθηκε και πάλι το άνοιγμα της Μονής αφού τα έργα δεν ολοκληρώθηκαν λόγω της πανδημίας με αποτέλεσμα να παραμένει γι άλλη μια φορά άγνωστη, η πολυπόθητη μέρα.

Πριν από ένα χρόνο το Μάιο του 2019 είχε ανοίξει ένα μέρος της μονής και οι τουρκικές αρχές θα άνοιγαν και το υπόλοιπο μέρος όπως είχε σχεδιαστεί και φέτος. Μάλιστα στις 15 Αυγούστου θα έδιναν άδεια και στον Οικουμενικό Πατριάρχη να τελέσει τη Θεία Λειτουργία στην Τραπεζούντα γεγονός που θα ήταν πολύ σημαντικό για την Ορθοδοξία. Πριν απο πέντε χρόνια ο Οικουμενικός Πατριάρχης είχε τελέσει και πάλι τη Θεία Λειτουργία με εκατοντάδες χιλιάδες κόσμου να έχει επισκεφθεί εκείνες τις μέρες την Ιερά Μονή.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΟΥΜΕΛΑ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

Πάνω στους απόκρημνους βράχους του όρους Μελά, λίγα χιλιόμετρα μετά από το δρόμο που οδηγεί από την Τραπεζούντα στη Ματσούκα, βρίσκεται γαντζωμένη η ιερά βασιλική, πατριαρχική και σταυροπηγιακή μονή της Παναγίας Σουμελά.

Η ιστορία της χάνεται στα βάθη των αιώνων. Περίπου τον 1ο αιώνα ο Ευαγγελιστής Λουκάς αγιογράφησε τρεις εικόνες της Παναγίας εκ των οποίων η μία βρίσκεται σήμερα στη Μονή Κύκκου της Κύπρου, η άλλη στη Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου και η τρίτη στην Παναγία Σουμελά της Βέροιας.

Η παράδοση θέλει μετά τον θάνατο του Ευαγγελιστή Λουκά, την εικόνα να την φέρνει στην Αθήνα ο μαθητής του Ανανίας, και να την τοποθετεί σε περικαλλή ναό. Γι’ αυτό το λόγο ονομάστηκε πρώτα «Παναγία η Αθηνιώτισσα».

Στη συνέχεια η εικόνα πέταξε με θαυματουργό τρόπο από την Αθήνα στον Πόντο. Τότε η Παναγία εμφανίστηκε σε δύο μοναχούς, το Βαρνάβα και το Σωφρόνιο, και τους ζήτησε να ακολουθήσουν την εικόνα και στο σημείο που θα την βρουν να

χτίσουν έναν ναό. Έτσι κι έγινε. Το 386 οι μοναχοί οδηγήθηκαν στις απάτητες βουνοκορφές του Πόντου, στο όρος Μελά, κι εκεί με τη βοήθεια της γειτονικής μονής Βαζελώνα **έχτισαν ένα κελί και στη συνέχεια εκκλησία μέσα σε ένα σπήλαιο.** Το σοβαρό πρόβλημα της ύδρευσης του μοναστηριού λύθηκε, επίσης σύμφωνα με την παράδοση, κατά θαυματουργό τρόπο. Μέχρι και σήμερα αναβλύζει αγιασματικό νερό μέσα από ένα γρανιτώδη βράχο.

Κοντά στο σπήλαιο κτίστηκε το 1860 ένας πανοραμικός τετραώροφος ξενώνας 72 δωματίων και άλλοι λειτουργικοί χώροι για τις ανάγκες των προσκυνητών, καθώς και βιβλιοθήκη. Γύρω από τη μονή ανοικοδομήθηκαν μικροί ναοί αφιερωμένοι σε διάφορους αγίους. Εκεί λειτούργησε αρχικά και το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας.

Τη μονή, που κατά καιρούς δεχόταν επιθέσεις από αλλοεθνείς και κλέφτες, προίκισαν οι αυτοκράτορες Κομνηνοί. Συγκεκριμένα, μεγάλοι ευεργέτες της μονής ήταν ο Μανουήλ Γ’ Κομνηνός (1390-1417) ο οποίος προσέφερε στη μονή ανεκτίμητης αξίας Σταυρό με τιμιόξυλο, και ο Αλέξιος Γ’ (1349-1390), ο οποίος αφού τον έσωσε η Μεγαλόχαρη από μεγάλη τρικυμία και τον βοήθησε να νικήσει τους εχθρούς της, σε ένδειξη ευγνωμοσύνης την οχύρωσε καλά, έχτισε πύργους, νέα κελιά και ανακαίνισε τα παλαιά της κτίσματα. Της χάρισε 48 χωριά και εγκατέστησε 40 μόνιμους φρουρούς για την ασφάλειά της. Για το λόγο αυτό ανακηρύχθηκε από τους μοναχούς ως «νέος Κτήτωρ».

Επίσης, πολλά **από τα προνόμια που χορήγησαν οι Κομνηνοί στη μονή επικυρώθηκαν και επεκτάθηκαν επί Τουρκοκρατίας με σουλτανικά φιρμάνια και πατριαρχικά σιγίλλια.** Ως ευεργέτες αναγράφονται επίσης στους

κώδικες της μονής οι σουλτάνοι Βαγιαζήτ Β΄, Σελήμ Α΄ (ο οποίος θεραπεύτηκε από σοβαρή ασθένεια με τη βοήθεια του αγιάσματος της μονής), Μουράτ Γ΄, Σελήμ Β΄, Ιμπραήμ Α΄, Μωάμεθ Δ΄, Σουλεϊμάν Β΄, Μουσταφά Β΄, Αχμέτ Γ΄.

Στη μονή, που λειτουργούσε μέχρι το 1922, υπήρχαν πολύτιμα έγγραφα και αρχαία χειρόγραφα, ανάμεσά τους το πρώτο ελληνικό χειρόγραφο του Διγενή Ακρίτα, το οποίο βρήκε το 1868 ο ερευνητής Σάββας Ιωαννίδης.

Λίγο πριν από τον ξεριζωμό των Ελλήνων του Πόντου, οι μοναχοί έθαψαν τα πολύτιμα θησαυρήσματα της μονής, δηλαδή την εικόνα της Παναγίας, τον σταυρό του Μανουήλ Γ' Κομνηνού με το τίμιο ξύλο και το Ευαγγέλιο του Οσίου Χριστοφόρου, στο παρεκκλήσι της Αγίας Βαρβάρας, που βρίσκεται περίπου ένα χιλιόμετρο μακριά από τη μονή. Το 1930, με διπλωματικές ενέργειες μεταξύ των δύο χωρών, Ελλάδας και Τουρκίας, βρέθηκαν και δόθηκαν στην ελληνική αντιπροσωπεία, η οποία τα τοποθέτησε στο Βυζαντινό μουσείο μέχρι το 1951.

Τότε, και με έκκληση των Ποντίων, ανεγέρθη στις πλαγιές του Βερμίου στο χωριό Καστανιά η νέα μονή, στην οποία τοποθετήθηκαν τα θησαυρήσματα για προσκύνημα.

88 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή, έγινε για πρώτη φορά στην ιστορία της Παναγίας Σουμελά στην Τραπεζούντα πατριαρχική Θεία Λειτουργία στην οποία προεξήρχε ο πατριάρχης Βαρθολομαίος.

φωτογραφία και ιστορικές πληροφορίες για τη μονή (από τον ιστότοπο Τραπεζούντα -trapezounta.gr)